

An Evaluation Research of the Proficiency Development of non-direct Qualified Teacher in Three Southern Border Provinces Applying CIRO Evaluation Model

Niroosna Cheboo

M.Ed. (Educational Research and Evaluation), Graduate Student
Department of Educational Evaluation and Research, Faculty of Education
Prince of Songkla University, Pattani campus

Mahdee Waedramae

Ph.D. (Educational Measurement and Evaluation), Lecturer
Educational Evaluation and Research
Faculty of Educational, Prince of Songkla University

Affi Lateh

Ph.D. (Research and statistics in intellectual sciences), Assistant Professor
Educational Evaluation and Research
Faculty of Educational, Prince of Songkla University

Abstract

The purpose of this study were 1) to study and evaluate of non-direct qualified teacher development projects in three southern border provinces by applying CIRO Evaluation Model. 2) to study the guideline of the trainees in developing to be effective. Target of this study were 497 non - direct qualified teachers. The instruments were questionnaires, interview, Evaluation form and test. The research instruments were percentage, mean, standard deviation, and t - test. The data were analyzed by percentage (%), mean (X), standard deviation (S.D.), t – test for dependent samples .

The research results were as follows; The context found that the condition, problem, purpose and readiness of the trainers were consistent. The input has the highest level of overall suitability assessment. The reaction has high level. The outcomes of the content analysis revealed that the post-training scores were significantly higher than those before the training at the .05 level of significance. The outcome of Behavior Level at the high level. The outcome for the teachers from the training showed that. Training can develop teachers to manage teaching more effectively and students have a positive attitude towards learning. 2) The guidelines and suggestions for the development of non-direct qualified teachers in the three southern border provinces were studied and considered Project Objectives And the availability of the project organizer is consistent. The number of project staff and trainers should be adjusted to suit the number of participants. Focus on developing participants in both content and teaching skills. And follow up after training to develop participants continuously.

Keywords: Non-direct qualified teacher, CIRO Evaluation Model.

การวิจัยเชิงประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบไคโร (CIRO)

นิรุสนา เจ๊ะบุ

ศษ.ม. (การวิจัยและประเมินผลการศึกษา), นักศึกษาปริญญาโท
ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

มัยดี แวดราแม

ค.ศ. (การวัดและประเมินผลการศึกษา), อาจารย์
ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อาฟีฟี ลาเต๊ะ

ปร.ด. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและประเมินผลโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามรูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมแบบไคโร (CIRO) และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการข้อเสนอแนะของผู้เข้าอบรมในการพัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงวุฒิให้มีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เข้ารับการอบรมโครงการครูไม่ตรงวุฒิ จำนวน 497 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทพบว่า สภาพปัญหา วัตถุประสงค์และความพร้อมของผู้จัดอบรมมีความสอดคล้องกัน ด้านปัจจัยนำเข้า มีระดับการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปฏิริยาพิจารณาจากความพึงพอใจพบว่า ในภาพรวมผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านผลลัพธ์ในส่วนของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา พบว่า คะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกกลุ่มสาระ ผลลัพธ์ด้านระดับพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลลัพธ์ที่เกิดกับครูจากการฝึกอบรมพบว่า การฝึกอบรมสามารถพัฒนาครูให้จัดการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนักเรียนมีความทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น 2) ผลการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงวุฒิ พบว่า ควรมีการศึกษาและพิจารณาปัญหา วัตถุประสงค์ของโครงการ และความพร้อมของผู้จัดโครงการให้มีความสอดคล้องกัน ควรกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการและวิทยากรให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าอบรม เน้นการพัฒนาผู้เข้าอบรมทั้งด้านเนื้อหาและทักษะการสอนควบคู่กัน และด้านผลลัพธ์ ควรมีการติดตามผลหลังฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ครูไม่ตรงวุฒิ รูปแบบการประเมิน CIRO

บทนำ

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (ONET: Ordinary National Education Test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2556-2558 พบว่าระดับคะแนนในรายวิชาหลักของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยตลอดสามปีการศึกษาที่ผ่านมาน้อยกว่าร้อยละ 50 ใน 5 รายวิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ โดยทั้ง 5 วิชา จำเป็นต้องมีครูผู้สอนที่มีทักษะเฉพาะตามรายวิชา ดังนั้นรายวิชาเหล่านี้จึงเป็นวิชาที่แสดงถึงประสิทธิภาพของนักเรียนได้อย่างชัดเจน และผลการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ได้ทำการประเมินนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี ในด้านคณิตศาสตร์ ทักษะการอ่าน และวิทยาศาสตร์ ผลประเมิน PISA 2012 ของประเทศไทยในทุกวิชามีผลประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานกลาง โดยวิชาคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานกลาง 67 คะแนน วิชาวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานกลาง 57 คะแนน และทักษะการอ่านมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานกลาง 55 คะแนน ตามลำดับ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557) จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทย ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมีความรู้ความสามารถได้เท่าที่ควร ซึ่งปัจจัยที่ทำให้การจัดการศึกษามิบรรลุผลได้นั้นส่วนสำคัญประการหนึ่งคือประสิทธิภาพของครูเพราะครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชน (ธีรศักดิ์ อัครบรร, 2545) สำหรับพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ประสบปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2547 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษากลายเป็นเป้าหมายของผู้ก่อความไม่สงบ การเดินทางไปกลับโรงเรียนของครูต้องมีทหารคอยคุ้มกัน ครูเดินทางเข้าไปในพื้นที่ไม่ได้ การสูญเสียบุคลากรและทรัพย์สินของทางราชการ ทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสทางการศึกษาของเยาวชน กระทบกระเทือนจิตใจ คุณภาพชีวิต และการเรียนการสอนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในปีพุทธศักราช 2549 รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้น มีนโยบายให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในสามจังหวัดชายแดนใต้ สามารถย้ายออกหรือไปช่วยราชการนอกสามจังหวัดชายแดนใต้โดยไม่จำกัดจำนวน ส่งผลให้มีครูย้ายออกหรือไปช่วยราชการโรงเรียนต่าง ๆ นอกพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เป็นจำนวนมาก สร้างความเสียหายกับการศึกษาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ แม้รัฐได้บรรจุอัตราจ้างจากคนในพื้นที่ทดแทนครูที่ย้ายออก แต่เป็นเพียงการทดแทนเชิงปริมาณเพื่อไม่ให้ขาดแคลนอัตราครูเท่านั้น ส่วนประสิทธิภาพไม่สามารถทดแทนได้ในเวลาอันสั้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แย่ลง และ มั่นนิ ผดุงทักษิณ (2552) ยังกล่าวอีกว่า ปัญหาที่พบมากในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือปัญหาครูสอนไม่ตรงวุฒิ ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพต่อเนื้อและพอเพียง

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น โดยคาดหวังว่าโครงการดังกล่าวจะสามารถพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้ดีขึ้น นำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2537) ที่มีใจความว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีที่สะดวก ผู้รับบริการจะได้รับผลโดยตรง การฝึกอบรมจึงเป็นวิธีการสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคคล การที่จะสามารถสรุปได้ว่าโครงการที่จัดขึ้นบรรลุตามเป้าหมายของโครงการหรือไม่นั้นจะต้องอาศัยการประเมินโครงการซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIRO เพราะมีการพิจารณาด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าร่วมกับการประเมินผลของโครงการทำให้ผู้ประเมินได้รับข้อมูลที่กว้างกว่ารูปแบบอื่นอันจะนำมาซึ่งสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามรูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมแบบไคโร (CIRO)

2. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนในรายวิชาที่ไม่ตรงสาขาวิชาเอกใน 5 รายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาภาษาอังกฤษ เช่น ครูที่จบการศึกษาด้านคณิตศาสตร์แต่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

รูปแบบการประเมินแบบ CIRO หมายถึง รูปแบบการประเมินที่ประกอบด้วยวิธีการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) C คือ Context เป็นการประเมินด้านบริบทของโครงการในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ โดยใช้แบบสำรวจสภาพปัญหา 2) I คือ Input เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านผู้เข้าอบรม ด้านหลักสูตร ด้านเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ และด้านงบประมาณในการจัดโครงการ โดยใช้แบบตรวจสอบรายการด้านปัจจัยนำเข้า 3) R คือ Reaction เป็นการประเมินด้านปฏิกิริยา โดยประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในด้านเจ้าหน้าที่โครงการ ด้านสถานที่จัดโครงการ ด้านสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรม ด้านเนื้อหาในการฝึกอบรม และด้านวิทยากร โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม 4) O คือ Outcome เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรมในเนื้อหาที่ฝึกอบรม โดยแบ่งการศึกษาผลเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ฝึกอบรม ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังเข้ารับการฝึกอบรม และผลลัพธ์ที่เกิดกับครูและนักเรียน

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการ

พัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงวุฒิในด้านต่างๆ ตามรูปแบบการประเมิน CIRO กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการพัฒนาครูไม่ตรงวุฒิในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีงบประมาณ 2559 ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อันได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ และวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 497 คน กลุ่มตัวอย่างในการประเมินเพื่อติดตามผล ได้แก่ ผู้เข้าอบรม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G* Power โดยเลือกใช้สถิติการทดสอบไคเวิร์สแควร์แล้วเลือก variance: difference from constant (one sample case) จากโปรแกรมกำหนดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน ผู้วิจัยได้บวกเพิ่มจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากโปรแกรมอีก 5% จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการติดตามจริงจำนวน 165 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสำรวจสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน 2) แบบประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า 3) แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 5) แบบทดสอบแบบเลือกตอบ 6) แบบประเมินระดับพฤติกรรมหรือนำความรู้ไปใช้หลังฝึกอบรม 7) แบบสัมภาษณ์การติดตามผลการฝึกอบรม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แบบทดสอบแบบเลือกตอบมีค่าความเชื่อมั่นและอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และแบบประเมินระดับพฤติกรรมหรือนำความรู้ไปใช้หลังฝึกอบรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับครูและผู้บังคับบัญชาของผู้เข้าอบรมที่โรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบ t (t-test for Dependent Samples)

ผลการศึกษา

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามรูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมแบบไคโร (CIRO) ประกอบด้วย

1.1 ผลการประเมินด้านบริบทโครงการ (Context) ผลของการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาศักยภาพของครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการพิจารณาจากสภาพปัญหาและความต้องการของครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วัตถุประสงค์ของโครงการ และความพร้อมของหน่วยงานที่จัดโครงการ ผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ผลการสำรวจสภาพปัญหาของครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน โดยครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาการไม่มีสื่อหรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการสอน ปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ปัญหาด้านความรู้พื้นฐานของครู และมีการใช้ข้อสอบในการวัดและประเมินผลเพียงอย่างเดียว

1.1.2 ผลการศึกษาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับปัญหา พบว่าโครงการมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีศักยภาพในด้านต่าง ๆ สอดรับกับสภาพปัญหาที่พบจากการสำรวจ

1.1.3 ผลการประเมินความพร้อมของผู้จัดโครงการ

พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมทั้งในด้านหลักสูตร บุคลากรและด้านการบริการวิชาการ ดังนั้น จึงมีความพร้อมและความเหมาะสมในการจัดโครงการพัฒนาครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า จากการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยใช้แบบประเมิน และจากแบบสัมภาษณ์ผู้จัดโครงการ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านผู้เข้าอบรมด้านหลักสูตรที่จัดอบรม ด้านเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ และด้านงบประมาณ มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ซึ่งประเมินโดยผู้จัดโครงการ จำนวน 8 คน ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมของปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .32 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อทำการพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวิทยากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.50 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .36 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านงบประมาณในการจัดโครงการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .50 อยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ

รายการคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
วิทยากร	4.50	.36	มากที่สุด
1. เป็นผู้มีความรู้ ความรู้ ความสามารถตรงกับเนื้อหาที่สอน	4.50	.53	มากที่สุด
2. มีประสบการณ์หรือผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการสอน	4.62	.52	มากที่สุด
3. ความสามารถในการถ่ายทอด/สื่อสาร ให้เกิดความเข้าใจ	4.37	.52	มากที่สุด
ผู้เข้าอบรม	3.96	.63	มาก
4. การกำหนดจำนวนผู้เรียนเหมาะสมกับหัวข้อการสอนหรือกิจกรรมที่ใช้ หลักสูตรฝึกอบรม	4.00	.53	มาก
5. การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.75	.71	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
6. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ได้กำหนดมีความสอดคล้องกับหน้าที่และภารกิจ ที่ปฏิบัติงาน	4.12	.83	มาก
หลักสูตร	4.00	.55	มาก
7. มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโครงการ	4.25	.71	มากที่สุด
8. มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.25	.71	มากที่สุด
9. ความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.12	.64	มาก
10. ความครอบคลุมเนื้อหาและคุณลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.87	.64	มาก
11. การกำหนดตารางเวลาการฝึกอบรมที่ชัดเจน	4.25	.71	มากที่สุด
12. ระยะเวลาการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและรูปแบบการฝึกอบรม	3.25	1.03	มากที่สุด
13. การระบุชื่อวิชา/หัวข้อที่จะทำการฝึกอบรม	4.00	.75	มาก
14. แนวทางการอบรมของแต่ละวิชา หรือ เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรม	4.12	.64	มาก
15. การกำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมของแต่ละวิชา แต่ละหมวด	3.62	1.19	มาก
16. กำหนดรูปแบบ/กิจกรรมการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา	4.00	.53	มาก
17. หลักสูตรการฝึกอบรมมุ่งส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน	4.25	.71	มากที่สุด
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ	4.15	.45	มาก
18. เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในดำเนินการฝึกอบรม	4.12	.35	มาก
19. เจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่ต่อการดำเนินการฝึกอบรม	4.37	.52	มากที่สุด
20. เจ้าหน้าที่มีความเหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	4.25	.46	มากที่สุด
21. การมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการชัดเจน	4.12	.64	มาก
22. การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์งบประมาณในการจัดโครงการ	4.44	.50	มากที่สุด
23. การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ	4.50	.53	มากที่สุด
24. อัตราค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก และยานพาหนะในการเดินทางมาฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.37	.51	มากที่สุด
รวม	4.21	.32	มากที่สุด

จากการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาศักยภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทำการประเมินใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านผู้เข้าอบรม ด้านหลักสูตรที่จัดอบรม ด้านเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ และด้านงบประมาณ ผลการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินการในโครงการ พบว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีการคัดเลือกวิทยากร และผู้เข้าอบรม มีการกำหนดกิจกรรมที่ครอบคลุมเนื้อหาและสามารถพัฒนาผู้เข้าอบรมได้ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการและแบ่งหน้าที่ชัดเจน และงบประมาณมีการเบิกจ่ายตามระเบียบและมีความเพียงพอสำหรับการดำเนินการตลอดโครงการ

1.3 ผลการประเมินด้านปฏิกิริยา ซึ่งประเมิน

จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม ผลการประเมินด้านข้อมูลพื้นฐาน พบว่า เป็นครูเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.7 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.4 รองลงมาคือระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ พบว่า ในภาพรวมผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านเจ้าหน้าที่โครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 รองลงมา คือ ด้านวิทยากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ดังข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม

รายการคำถาม	n	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
เนื้อหาของการอบรม	354	4.05	0.68	มาก
1. เนื้อหาของการอบรมมีความเหมาะสม	354	4.03	0.76	มาก
2. เนื้อหาของการอบรมมีความน่าสนใจ	354	4.05	0.76	มาก
3. เนื้อหาของการอบรมมีความทันสมัย	354	4.02	0.74	มาก
4. เนื้อหาของการอบรมมีความครบถ้วน	354	3.93	0.80	มาก
5. เนื้อหาของการอบรมมีประโยชน์ นำไปใช้ได้จริง	354	4.25	0.86	มาก
วิทยากร	354	4.26	0.66	มาก
6. วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในการสาขาที่อบรม	354	4.45	0.75	มาก
7. วิทยากรมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	354	4.17	0.82	มาก
8. วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	354	4.23	0.79	มาก
9. สื่อ/เอกสาร ประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	354	4.06	0.89	มาก
10. จำนวนวิทยากรมีความเหมาะสม	354	4.23	0.77	มาก
11. วิทยากรมีความตรงต่อเวลา	354	4.44	0.74	มาก
เจ้าหน้าที่โครงการ	354	4.38	0.66	มาก
12. ความเหมาะสมในการแต่งกาย/บุคลิก/ท่าทางการให้บริการ	354	4.39	0.74	มาก
13. บริการด้วยความสุภาพ และด้วยไมตรีจิต	354	4.45	0.71	มาก
14. บริการด้วยความกระตือรือร้น รวดเร็ว อบอุ่น	354	4.36	0.73	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการคำถาม	n	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
15. ความรู้ความสามารถในการบริการเช่น การตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำต่าง ๆ	354	4.32	0.73	มาก
สถานที่จัดอบรม	354	4.09	0.64	มาก
16. สถานที่ในการจัดอบรมมีความเหมาะสม	354	4.13	0.88	มาก
17. การให้บริการของ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ของโรงแรม	354	4.02	0.83	มาก
18. ครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ เช่นโต๊ะ เก้าอี้ ระบบภาพและเสียง อื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดโครงการมีความเหมาะสม	354	3.94	0.84	มาก
19. สื่อที่ใช้จัดกิจกรรมมีความทันสมัย	354	4.01	0.77	มาก
20. มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าและอย่างทั่วถึง	354	4.09	0.79	มาก
21. มีป้าย/สัญลักษณ์ ที่แสดงจุดจัดกิจกรรมหรือให้บริการ อย่างชัดเจน	354	4.09	0.73	มาก
22. อาหารมีความเหมาะสม รับประทานได้อย่างเพียงพอ	354	4.16	0.82	มาก
23. อาหารว่างมีเหมาะสมและเพียงพอ	354	4.18	0.78	มาก
24. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมหรือการให้บริการมีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้	354	4.15	0.75	มาก
สิ่งที่ได้รับจากการอบรม	354	4.22	0.69	มาก
25. บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้	354	4.08	0.80	มาก
26. ได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรม	354	4.24	0.78	มาก
27. ได้เครือข่ายและมิตรภาพที่ดีจากผู้เข้าอบรม	354	4.19	0.79	มาก
28. สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้	354	4.24	0.81	มาก
29. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	354	4.26	0.77	มาก
30. ความประทับใจในการฝึกอบรมโดยภาพรวม	354	4.33	0.73	มาก
รวม	354	4.20	0.58	มาก

1.4 ผลการประเมินผลลัพธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ฝึกอบรม ด้านพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ของผู้เข้ารับการอบรม และผลลัพธ์ที่เกิดกับครูและนักเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ฝึกอบรม พบว่า ในภาพรวมผู้เข้าอบรมทุกกลุ่มสาระมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนเป็นรายกลุ่มสาระ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังรับการฝึกอบรมสูงที่สุดที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.32 รองลงมา คือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.51 รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนและหลังฝึกอบรมของแต่ละกลุ่มสาระ

กลุ่มสาระ	ช่วงทดสอบ	n	เฑ	S.D.	t	p-value
ภาษาไทย	ก่อนรับการอบรม	112	10.86	2.71	8.90	0.00
	หลังรับการอบรม	112	13.74	2.21		
คณิตศาสตร์	ก่อนรับการอบรม	103	9.72	3.14	16.60	0.00
	หลังรับการอบรม	103	15.18	2.32		
สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม	ก่อนรับการอบรม	91	8.62	1.67	9.89	0.00
	หลังรับการอบรม	91	10.89	1.91		
ภาษาต่างประเทศ	ก่อนรับการอบรม	85	11.42	2.72	10.30	0.00
	หลังรับการอบรม	85	14.42	2.51		
วิทยาศาสตร์	ก่อนรับการอบรม	106	8.33	2.95	13.29	0.00
	หลังรับการอบรม	106	12.43	3.29		

*p-value < .05

เมื่อนำคะแนนของผู้เข้าอบรมมาคำนวณคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ สามารถพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 51.13 รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.54 กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.59 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.64 และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.38 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนพัฒนาการเฉลี่ยรายกลุ่มสาระและระดับพัฒนาการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนพัฒนาการเฉลี่ย	ระดับพัฒนาการ
ภาษาไทย	33.64	กลาง
คณิตศาสตร์	51.13	สูง
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	20.38	กลาง
ภาษาต่างประเทศ	34.59	กลาง
วิทยาศาสตร์	36.54	กลาง
รวม	35.26	กลาง

1.4.2 การประเมินด้านพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ของผู้เข้ารับการอบรม ผู้วิจัยได้ทำการประเมินจากผู้เข้าอบรมหลังจากเสร็จสิ้นการอบรมไปเป็นระยะเวลาหนึ่งโดยใช้แบบประเมินระดับพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้หลังฝึกอบรม ผลการประเมินด้านข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.3 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 39.4 ภูมิลำเนาในจังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 32.1 และภูมิลำเนาในจังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 28.5

และผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู (ค.ศ.1) คิดเป็นร้อยละ 37.6 ผลการประเมินระดับพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้หลังฝึกอบรม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการออกแบบและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.37 รองลงมาคือด้านเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.46 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าระดับการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเท่ากับ 0.33 ข้อมูลดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการประเมินระดับการนำความรู้ไปใช้หลังฝึกอบรม

ด้านที่ประเมิน	n	$\bar{x}$	S.D.
การออกแบบและการจัดการเรียนการสอน	165	4.04	0.37
ด้านเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน	165	3.99	0.46
ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	165	3.93	0.46
รวม	165	4.00	0.33

1.4.3 ผลลัพธ์ที่เกิดกับครูและนักเรียน
โดยประเมินจากแบบสัมภาษณ์การติดตามผลการฝึกอบรมโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรมได้ให้ข้อมูลโดยสรุปได้ดังนี้

ผลลัพธ์ที่เกิดกับครู หลังจากเข้ารับการอบรมผู้บังคับบัญชาเห็นว่าครูมีพัฒนาการด้านการสอนขึ้น โดยได้พยายามใช้วิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ครูแต่ละกลุ่มสาระที่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนแล้วสามารถนำมาต่อยอดได้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากการที่ผู้สอนนำความรู้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนพบว่านักเรียนมีความชื่นชอบและให้ความร่วมมือในการจัดเรียนรู้ในวิชาที่ครูสอน และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

2. ผลแนวทางและข้อเสนอแนะของผู้เข้าอบรมในการพัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากข้อเสนอแนะในด้านบริบทควรมีการศึกษาและพิจารณาปัญหาและความต้องการ

ของผู้เข้าอบรม วัตถุประสงค์ของโครงการ และความร่วมมือของผู้จัดโครงการให้มีความสอดคล้องกัน ด้านปัจจัยนำเข้า ควรกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการและวิทยากรให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าอบรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง ด้านปฏิภาน ควรแยกผู้เข้าอบรมตามช่วงชั้นที่สอนและเน้นการพัฒนาผู้เข้าอบรมทั้งด้านเนื้อหาและทักษะการสอนควบคู่กัน และด้านผลลัพธ์ ควรมีการติดตามผลหลังฝึกอบรม เพื่อพัฒนาผู้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามรูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมแบบไคโร (CIRO) การประเมินด้านบริบท พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณภา ศรีพุทธสมบูรณ์ (2554: 38) ที่พบว่าด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนา

ศักยภาพประมงจังหวัด ภาพรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าหลักการและเหตุผลของโครงการมีความมีความชัดเจน เหมาะสม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ หลักการและเหตุผลของโครงการสามารถเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกในการทำงานในสภาพสังคม ปัจจุบัน และจากการสำรวจปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ พบว่า ครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหาด้านวิธีการสอน ด้านนักเรียน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านปฏิกิริยา พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ วรรรณ ตรีพุทธสมบูรณ์ (2554 : 38) ที่ได้ทำการประเมินโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพประมงจังหวัด โดยได้ประเมินความคิดเห็นด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วิสุทธิ วิจิตรพัชรารณ และคณะ (2556 : 145-148) ที่ทำการประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ดำเนินการประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ ประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และประเมินผลลัพธ์ ผลการประเมินพบว่า โครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนการสอน ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกประเด็น การประเมินด้านผลลัพธ์พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกกลุ่มสาระสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญญา แซ่หล่อ (2554 : 82) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูสอนไม่ตรงวุฒิหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินระดับพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้หลังฝึกอบรม พบว่าในภาพรวม มีผลการประเมินในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของมาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2557) ครูภาษาอังกฤษมีพัฒนาการด้านการสอน และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนงเยาว์ อุทุมพร, วินัยธร วิชัยดิษฐ์ และ พชร ปิยภณท์ (2557: 11) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน

(สื่อกระดาษ) สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประเมินพฤติกรรมการทำงานของครูภายหลังการพัฒนาตามโครงการ ผลจากการศึกษาพบว่า มีการนำความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยนำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน และการให้ผู้เรียนได้ทำการผลิตสื่อด้วยตนเองในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และจากการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครูและนักเรียนพบว่า การฝึกอบรมสามารถพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนักเรียนมีความรู้สึกในการจัดการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการฝึกอบรมตามหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครู สามารถพัฒนาทักษะด้านการวิจัย การวัดและประเมินผล กระตุ้นให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการศึกษาแนวทางในพัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงวุฒิในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพ ได้ข้อสรุปว่าในการจัดโครงการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนนั้น ควรมีการติดตามอย่างสม่ำเสมอและจัดพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูที่นำความรู้ไปใช้จริง มีโอกาสในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้โดยได้รับคำแนะนำจากผู้มีความรู้ประสบการณ์ ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความมั่นใจในเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และสื่อการสอน ในการจัดฝึกอบรมควรจัดโดยแยกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนตามช่วงชั้นของผู้เข้าอบรม เนื่องจากเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงชั้นจะต่างกันตามช่วงอายุของเด็กนักเรียน สำหรับรูปแบบการจัดอบรมควรเน้นรูปแบบการจัดอบรมที่เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และนอกจากนี้แล้วควรมีการแนะนำแหล่งสื่อที่มีคุณภาพที่ครูสามารถใช้ในการสอนด้วย

สรุป

1. ผลการศึกษาและติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามรูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมโคร (CIRO) พบว่า ด้านบริบทโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านปฏิกิริยา มีความเหมาะสม ส่วนด้านผลลัพธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ

ในเนื้อหา พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกรายวิชา ผลลัพธ์ด้านระดับพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครูและนักเรียนพบว่า การฝึกอบรมสามารถพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนักเรียนมีความรู้สึกรู้จักในการจัดการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้น

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะทางในพัฒนาศักยภาพครูไม่ตรงจุดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพ พบว่า ควรมีการศึกษาและพิจารณาปัญหา วัตถุประสงค์ของโครงการ และความพร้อมของผู้จัดโครงการให้มีความสอดคล้องกัน ควรกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการและวิทยากรให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าอบรม เน้นการพัฒนาผู้เข้าอบรมทั้งด้านเนื้อหาและทักษะการสอนควบคู่กัน และด้านผลลัพธ์ ควรมีการติดตามผลหลังฝึกอบรม เพื่อพัฒนาผู้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการประเมินด้านปฏิกิริยา ผู้วิจัยพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจกับจำนวนผู้ตอบแบบประเมินไม่เท่ากัน โดยจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งสิ้นคือ 497 คน แต่มีผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจเพียง 354 คน แสดงว่ามีผู้เข้าอบรมไม่ส่งแบบประเมินจำนวน 143 ชุด ดังนั้นในการจัดโครงการในรอบต่อไป จึงควรย้ำหรือเข้มงวดกับการเก็บแบบประเมินมากขึ้น

2. ด้านการดำเนินการด้านผลลัพธ์ควรจัดให้มีการนิเทศติดตาม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม ปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

3. จำนวนผู้เข้าอบรมที่มากเกินไป ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมได้ทั่วถึงเท่าที่ควร

4. การประเมินตามรูปแบบ CIRO ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยนี้ เป็นการประเมินที่ครอบคลุมในด้านบริบทของโครงการ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านปฏิกิริยาและด้านผลลัพธ์ของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากโครงการจึงค่อนข้างครอบคลุม สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงและพัฒนาโครงการในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การประเมินตามรูปแบบ CIRO จะมีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ทำให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจนำวิธีการประเมินดังกล่าวมาใช้ในการประเมินโครงการอื่น ๆ ที่จัดโดยคณะศึกษาศาสตร์ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการปรับใช้การประเมินในรูปแบบ CIRO ในการประเมินโครงการอบรมต่างๆ ที่มีการจัดอย่างต่อเนื่อง ให้ได้สารสนเทศการประเมินที่กว้างและครอบคลุม เพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

2. ควรมีการประเมินด้านบริบทโดยพิจารณาในรายละเอียดที่ครอบคลุมให้มากกว่าที่ผู้วิจัยศึกษาไว้แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมพอสำหรับการวางแผนโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. จากการประเมินด้านระดับการปฏิบัติของผู้เข้าอบรมในครั้งนี้ เป็นข้อมูลจากผู้เข้าอบรมเพียงด้านเดียว ในการประเมินครั้งต่อไปจึงควรประเมินจากความเห็นของบุคคลอื่นรอบข้างด้วย เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2545). *ความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : ก. พลพิมพ์ (1996).
- นงเยาว์ อุทุมพร วินัยธร วิชัยดิษฐ์ และพัชรี ปิยภัณฑ. (2557). การวิจัยประเมินผลโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน (สื่อกระดาด) สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 8 (2), 5-14.
- บุญญา แซ่หล่อ. (2554). ผลการพัฒนาครูสอนไม่ตรงวุฒิสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. 22 (1), 82-90.
- ปรียานุช ทองสุก. (2549). *ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อปัจจัยแรงจูงใจของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มันนี ผดุงทักษิณ. (2552). *เรียงร้อยอุดมการณ์ 35 ปีครูชายแดนใต้ แม่พิมพ์ของแผ่นดิน*. ยะลา : ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). การประเมินโครงการพัฒนาคูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*. 7 (1), 449-462.
- วรรณภา ศรีพุทธสมบูรณ์. (2554). *การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพประมงจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ และคณะ. (2556). *รายงานการวิจัยประเมินโครงการพัฒนาคูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). *ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ (ฉบับสมบูรณ์)*. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2559, จาก <http://pisathailand.ipst.ac.th/isbn-9786163621344>
- สุรเดช อนันตสวัสดิ์ และวรรณิ แกมเกตุ. (2555). โมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครูสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 7 (1), 1506-1523.